

Toivona elitistinen raittius?

TUULA-MARIA AHONEN

Juhani Seppänen tekee tunnustuksen, jollaisen äärimmäisen harva ihminen uskaltaa tehdä julkisesti. Kuitenkin 300 000–700 000 muuta ihmistä voisi tehdä saman tunnustuksen. Seppänen kokee raittiusvuoden, mikä kirkastaa myös tapaa, jolla hän näkee yhteiskunnan.

Seppäsen mielestä avioero, työpaikan menetyks ja rattijuopoustuomio ovat toistaiseksi tehokkaimmat ulkoiset keinot alkoholismien hoidossa Suomessa. Jokainen juoppo, joka on ne välttänyt, voi niin rauhassa jatkaa valehtelemista itselleen, Seppänen toteaa. Hänellä on perhe, menestyvä ura ja ystäviä, mutta hän haluaa lopettaa itselleen valehtelun.

Seppänen pohtii kirjassaan, mihin hän on tarvinnut ja tarvitsee alkoholia: kokeakseen yhteisyyttä, myönteisiä tunteita, ollakseen samanlainen kuin muutkin, onhan tuttavapiirikin täynnä suurkuluttajia. Ja tietenkin hän juo myös tavan ja tottumuksen vuoksi.

Eipä ihme, että ensimmäisten raittiuskuukausien henkinen olotila on alakuloisuus, surullisuus tai ahdistuneisuus. Mutta kokemus muuttuu raittisuuden edetessä. Raittiusvuotensa lopussa Seppänen toteaa, että raittiusvuotenaan hän ei ole kertaakaan kärsinyt masennuksesta, joka oli ollut yli 20 vuoden alkoholinkäyttöaikana säännöllinen seuralainen.

Raittius alkaa houkutella elämäntapana, mutta se myös arveluttaa. Houkuttelevin syy olla juomatta on olla olematta kuten muut. Raittius on individualismin ilmaus. Siksi ympäristö käy raittisuuden äärellä levottomaksi. Raitistunut on Suomessa samassa asemassa kuin työtön, varoitettavana esimerkkinä yhteisön ulkopuolella. Raitistuneen näkemyksiä pidetään häviäjän näkemyksinä.

Olen itsekin pitänyt raittiusvuoden ja jäänyt raittiiksi. Mielestäni me raittiit esitämme hyvin tärkeitä kysymyksiä: Miksi tarvitsemme aikuisina alkoholia? Voidaksemme kohdata toisiamme vai itseämme? Lapsena kohtasimme ilman alkoholin apua, usein paljon tyydyttävämmän kuin aikuisuudessa.

Voisimmeko poisoppia aikuisuuden epäelävyyden, voisimmeko uudelleen oppia aitoutta ja luonnollisuutta kohtaamisissamme? Tulisimmeko näin henkisesti ravitummaksi, voisimmeko raittiina rakentaa terveempää yhteiskuntaa?

Alkoholin saatavuuden parantuminen ja suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan alasajo ovat samaan aikaan esiintyviä ilmiöitä, Seppänen toteaa. Alkoholin alentunut hinta ja parantunut saatavuus ovat tehokas tapa vaimentaa hyvinvointirakenteiden purkamisesta aiheutuneita tyytymättömyyden ilmaisuja.

Seppänen näkee yllättäen toi-

Juhani Seppänen
Selvästi juovuksissa
Otava, 2006
220 s.

voa elitistisyydessä. Kaikissa yhteiskunnissa on aina ollut eliitti, joka pitää välimatkaa massaan. Rikkaan etanolistin on tänään äärimmäisen vaikea erottua rahvaasta alkoholinkäyttötavoiltaan.

Korostettu, ulkoisesta tai sisäisestä pakosta riippumaton raittius täyttää elitistisyyden vaatimukset. Juomisen vähentäminen täyttää elitistisyyden vaatimukset. Ja rahvas jäljittelee eliittiä. Aina. Myös alkoholin käytössään ennen pitkää.

Raittius on myös kaupallisesti hyödynnettävissä, Seppänen antaa virikettä ennakkoluulottomille bisnesihmisille.

Henkilökohtaisuudessaan kirja on kiinnostava kuin romaani, joka täytyy lukea loppuun mahdollisimman pian. Yleisemmät katsaukset tuovat avarampaa näkemystä. Mutta niiden varassa kirja ei jaksaisi kovin paljo kiinnostaa.

Tärkeintä on henkilökohtainen rohkeus, valmius asettua alttiiksi. Juuri näillä asenteilla maailmaa muutetaan, satun tietämään omastakin kokemuksestani.